

Van visie naar schoolgebouw
Ineke van Sijl, senior adviseur KPC Groep

www.kpcgroep.nl

'In de moderne school volstaat de teamkamer met evenveel rechte stoelen als teamleden, een vergadertafel en een koffiezetapparaat niet meer'

'Er kan gekeken worden of er in de school schakelbare ruimtes zijn, waardoor er een ruimte kan ontstaan om met een grote groep bijeen te komen, zodat de ruimte vanuit multifunctionaliteit toch effectief gebruikt wordt'

elk team verdient een inspirerende leer- en werkomgeving

Tot niet zo lang geleden was het werkdomein van de leraar voornamelijk in de eigen klas. 's Ochtends en in de pauze een kop koffie aan de teamtafel in de teamkamer waar één keer per week de teamvergadering werd gehouden. De schooltelevisiegids, diverse folders en catalogi over leermaterialen in een mandje op tafel, vakliteratuur in een rekje aan de wand.

In de moderne school volstaat de teamkamer met evenveel rechte stoelen als teamleden, een vergadertafel en een koffiezetapparaat niet meer. Het werk van leraren en de onderlinge contacten met collega's is meer divers geworden. De volgende werkvormen/activiteiten zijn daarbij te onderscheiden: ontmoeten, uitwisselen, relaxen, vergaderen, bezinnen, inspiratie opdoen, scholing en coachen. Dit vraagt om een specifieke functie van de ruimte.

intensieve samenwerking in bouw of unit

Ontwikkelingen in het onderwijs dragen bij aan een intensievere samenwerking tussen teamleden in bijvoorbeeld units of bouwen, zoals het uitwisselen van ervaringen en het meedenken over elkaars vraagstukken met betrekking tot het gegeven onderwijs en de ontwikkeling van leerlingen. Leren van elkaar staat daarbij centraal. Bovendien bestaat een team steeds meer uit verschillende functionarissen zoals leraren, assistenten, studenten en specialisten. Taken worden verdeeld, evenals verantwoordelijkheden. Fulltime werken wordt zeldzamer, waardoor er meer mensen in een team, bouw of unit werken. Dat alles vraagt om veelvuldig ontmoeten met goed gestructureerd en intensief overleg. Een comfortabele tafel (bijvoorbeeld een ronde tafel) in de unit- of bouwruimte, waar een wisselend aantal teamleden kunnen overleggen, is daarvoor geschikt.

Koffie en thee binnen handbereik maakt de unitwerkrimte compleet. Het 'traditionele' bureau voor de leraar in de klas wordt daarmee overbodig. In plaats daarvan komt er bijvoorbeeld een wat hogere tafel met een laptop, waar de leraar tussentijds observatiegegevens kan invoeren, met daarbij een verrijdbaar kastje voor eigen spullen. Leraren die hun onderwijs vanuit vernieuwende opvattingen over leren vormgeven, vinden dat voldoende. Het bureau als sta in de weg en als verzamelplek voor allerlei materiaal maakt ruimte voor onderwijsactiviteiten voor kinderen.

teambijeenkomsten

Daarnaast zijn er bijeenkomsten als teamvergaderingen en studiebijeenkomsten waar nagenoeg het hele team aanwezig is. Vooral voor wat grotere teams is het van belang om in kaart te brengen hoe vaak een plenaire teambijeenkomst nodig en wenselijk is. De vraag moet dan gesteld worden of daarvoor in de eigen school ruimte gefaciliteerd moet worden. Zeker voor scholen in een multifunctionele accommodatie (MFA) of brede school liggen er kansen om met alle partners in de MFA een ruimte te realiseren voor vergaderingen en

studiebijeenkomsten. Het grote voordeel hiervan is dat deze ruimte goed en functioneel ingericht kan worden met alle multimediafaciliteiten van dien. Een groot voordeel is dat het door het intensieve gebruik met meerdere partners relatief goedkoop is. Bovendien kan deze ruimte verhuurd worden aan derden op tijden dat de partners in de MFA deze niet gebruiken. Een voorwaarde is dat er duidelijke afspraken met elkaar gemaakt moeten worden over gebruik en beheer van de ruimte. Dit betekent dat scholen goed moeten plannen en zich daaraan moeten houden.

Voor scholen die geen onderdeel zijn van een MFA kan gekeken worden of er in de school schakelbare ruimtes zijn, waardoor er een ruimte kan ontstaan om met een grote groep bijeen te komen, zodat de ruimte vanuit multifunctionaliteit toch effectief gebruikt wordt.

relaxen

Werken in het onderwijs is vaak intensief en inspannend. Even ontspannen en los komen van het werk gaat beter in een ruimte die een andere sfeer heeft. Het werkt daarbij positief als je meubilair hebt waarop je gemakkelijk en lekker kunt zitten.

Een stijlvol ingerichte loungehoek met comfortabel zitmeubilair is een aanwinst voor menig teamkamer. Sommige mensen vinden het fijn om met een paar collega's lekker te hangen aan een statafel; lekker kletsen. Deze faciliteit is eenvoudig te realiseren. Sommige teams kiezen ervoor om de teamruimte te situeren direct naast de buitenruimte. Bij mooi weer kan de teamruimte verbonden worden met buiten en kan wie dat wil naar buiten. Een gedeeltelijke overkapping zorgt ervoor dat deze buitenteamruimte, die uiteraard aantrekkelijk is ingericht, ook comfortabel is bij minder mooi weer. Deze buitenruimte kan op de begane grond zijn, maar ook als terras op een hogere verdieping. Belangrijk is om als team te benoemen welke vormen van ontmoeten men wenselijk vindt en welke 'sfeer' daarbij aanspreekt. Dit zal per team verschillen, vaak afhankelijk van zowel de cultuur als het concept van de school (zie foto rechts).

concept zichtbaar in de ruimte

Om samen een team te zijn moet ieder teamlid zich verbinden aan de missie, de visie en het concept van de school. Een concept komt sterk tot uiting als het ook herkenbaar en zichtbaar is in de school. De teamkamer is een van de krachtige plekken om het concept van de school te voelen. Dit kan men bewust creëren. Bijvoorbeeld door

teksten en beelden, maar ook in materiaal en kleurgebruik die staan voor het concept, weer te geven in de ruimte. Binding met het concept kan bevorderd worden door successen die er zijn zichtbaar te maken, door ontwikkeling die de school doormaakt te visualiseren en door resultaten die nagestreefd worden aan te geven.

herkenbaarheid en identificatie

Elk mens heeft de behoefte om gezien te worden en om iets persoonlijks zichtbaar achter te laten in de ruimte. Daarvoor zijn verschillende manieren denkbaar. Enkele voorbeelden hiervan zijn: ieder teamlid neemt een foto van zichzelf uit de basisschoolperiode mee, doet dat in een zelf uitgezocht fotolijstje en hangt dat aan de muur; of: elk teamlid neemt een voor hem of haar dierbaar voorwerp(je) mee, dat krijgt bijvoorbeeld een plek in een kastje met open vakjes. Ook een postvakjessysteem waarop aan de voorkant een foto van elk teamlid (al dan niet van vroeger) staat is een manier om herkenbaarheid te realiseren.

aandacht voor kleur, vorm en stijl

Met het in kaart brengen van de gewenste werkvormen en deze te vertalen naar de gewenste functies van een ruimte wordt duidelijk wat er voor 'team'ruimtes nodig zijn.

de gewenste cultuur en het concept van de school. Op deze manier zal er een positieve sfeer gecreëerd worden, wat de kwaliteit van het onderwijs ten goede komt!

KPC Groep verzorgt regelmatig workshops rondom 'Van visie naar schoolgebouw' of 'Van ruimte naar inrichting'. Ook verzorgt KPC Groep trajecten op maat met een heel schoolteam of een projectgroep over 'Van visie tot gebouw'. Een bouwnotitie, inclusief een onderwijskundige visie vertaald in een vlekkenplan, is daarvan het resultaat.

Voor nadere informatie kunt u terecht bij: i.vansijl@kpcgroep.nl of i.seuntiens@kpcgroep.nl.

Foto's: Rever Nagelkerke, Office at Work (www.revernagelkerke.nl) en KPC Groep

Wanneer bij deze inventarisatie een tijdsindicatie aangegeven wordt met frequentie en het aantal mensen dat elkaar tegelijkertijd in die ruimte moet kunnen ontmoeten, ontstaat een helder beeld wat het team nodig heeft aan ruimtes (zie schema).

Werkvorm / activiteit	Maximaal aantal mensen	Tijd; hoe vaak gebruikt	Kwaliteitseisen	Gewenste ruimte
Ontmoeten				
Overleg				
Ontspannen				
Scholing				

Van daaruit kan een inrichtingsplan opgesteld worden. Het is een meerwaarde om een interieurdeskundige bij het inrichtingsplan te betrekken. Uiteraard is het belangrijk om aandacht te besteden aan kleur, vorm en stijl van de inrichting en vormgeving van de ruimte en de keuze voor meubilair.

Door het maken van een sfeerbord wordt het team hier optimaal bij betrokken en spreekt het zijn voorkeur uit voor een bepaalde kleur en stijl. Vervolgens kan een interieurdeskundige dit vertalen naar de inrichting van de ruimte en adviezen geven passend bij

